

MỤC LỤC - CONTENTS

NGHIÊN CỨU - TRAO ĐỔI - RESEARCH & DISCUSSION

- 3 Lê Văn Nguyên:** Quan điểm chủ trương, chính sách của đảng và nhà nước về phát triển kinh tế tư nhân - thực tiễn và giải pháp nhằm phát triển kinh tế tư nhân trong thời kỳ đổi mới hiện nay - The party and state's viewpoints and policies on the development of the private economy - practicality and solutions for developing the private economy in the current period of renewal.
- 8 Lê Bảo An - Lê Quang Đông - Lương Thị Hương Lan:** tư tưởng Hồ Chí Minh về thực hành tiết kiệm, chống lãng phí và vận dụng trong giáo dục sinh viên hiện nay - Ho Chi Minh's Ideology on Practicing Thrift, Combating Wastefulness, and Its Application in Contemporary Student Education.
- 14 Đoàn Thị Lệ Huyền:** Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về quyền con người trong công cuộc đổi mới ở Việt Nam hiện nay - Applying Ho Chi Minh's ideology on human rights in the reform process in Vietnam today.
- 19 Cao Viết Sơn:** Nâng cao ý thức chính trị cho thanh niên trong bối cảnh hiện nay - Raising political awareness for young people in the current context.
- 24 Vũ Thị Yến:** Từ tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục đến "Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, phát triển con người" ở Việt Nam hiện nay - From Ho Chi Minh thoughts on education to "Fundamental and comprehensive innovation in education and training, improving the quality of human resources and developing people" in Vietnam today.
- 29 Cao Thị Hoa:** Tổng quan tài liệu tổ chức dạy học phát triển năng lực học sinh trong môn Địa lý Lớp 10 trung học phổ thông - A literature review on organizing teaching to develop students' competencies in 10th grade geography at high school.
- 34 Phạm Văn Quý - Nguyễn Thanh Hưng:** Thực trạng dạy học hình học ở trường trung học phổ thông theo định hướng phát triển năng lực tư duy và lập luận toán học cho học sinh - Status of teaching geometry in high schools under the orientation of developing the capacity of mathematical thinking and reasoning for students.
- 41 Nguyễn Thị Ngọc Diễm:** Phát huy năng lực sáng tạo, tư duy logic và khả năng giải quyết vấn đề thông qua mô hình giáo dục Stem trong dạy học môn Công nghệ đối với chủ đề Tự nhiên và công nghệ - Promoting creativity, logical thinking and problem-solving ability through the Stem education model in teaching Technology on the topic of Nature and technology.
- 47 Nguyễn Thị Trà Giang:** Sử dụng các phần mềm AI trong dạy học một số nội dung môn Toán Lớp 3 - Using ai software in teaching some math contents in grade 3.
- 53 Bùi Thị Kim lập:** Một số biện pháp nâng cao năng lực đọc - hiểu cho học sinh lớp 2 - Some measures to improve reading and comprehension ability for 2nd grade students.
- 59 Nguyễn Văn Trung:** Đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát huy tính tích cực học tập của học viên trong giảng dạy môn Võ thuật, thể dục thể thao ở Học viện An ninh nhân dân - Innovation of teaching methods to promote students' active learning in teaching at People's Security Academy.
- 64 Phạm Anh Tuấn:** Quản lý hoạt động học tập của học viên là người dân tộc thiểu số ở các trường sĩ quan quân đội hiện nay - Management of learning activities of ethnic minority cadets in current military officer colleges.
- 69 Lê Văn Nhuận:** Một số biểu hiện đặc trưng về nhu cầu học tập của học viên ở các nhà trường quân đội - Some characteristic expressions of learning needs of cadets at military schools.
- 74 Dương Thị Diệu:** Giải pháp nâng cao chất lượng đào tạo ngành Du lịch Trường Đại học Kiên Giang đáp ứng nhu cầu phát triển du lịch thông minh - Solutions to improve the quality of tourism training at Kiên Giang university to meet the development needs of smart tourism.
- 79 Đặng Anh Tuấn:** Vai trò huấn luyện viên và giải pháp nâng cao thành tích thể thao tại Trường Đại học Cảnh sát nhân dân - The role of coaches and solutions to improve sports achievements at people's police university.
- 83 Trần Thị Thanh - Trần Lê Viết Chung:** Một số khó khăn của sinh viên trong quá trình học Tiếng Anh chuyên ngành tại Trường Đại học Cảnh sát nhân dân - Students' difficulties in learning english for speacial purposes at the people's police uiniversity.
- 87 Trần Thị Phương Thảo - Nguyễn Thị Ngọc Mai:** Thực trạng nhu cầu đào tạo kĩ năng mềm của sinh viên Trường Đại học Khoa học, Đại học Thái Nguyên - The current status of the demand for soft skills training among students of the faculty of science, thai nguyen university.
- 93 Đoàn Khắc Vương - Lê Uyên Quyên:** Giải pháp nâng cao hiệu quả công tác hỗ trợ và phát triển toàn diện cho học sinh, sinh viên tại Trường Cao đẳng Bình Thuận - Enhancing the effectiveness of student support and holistic development at binh thuan college.
- 98 Phạm Thị Thúy Duy - Nguyễn Thị Nhã Phương:** Nâng cao hiệu quả giảng dạy Tiếng Anh không chuyên với phương pháp dạy học giao tiếp - Using communicative language teaching approach to enhance the effectiveness of teaching non-English majors.
- 104 Nguyễn Thị Ngọc Hường - Nguyễn Thị Bích Ngân:** Phân tích tác phẩm qua các cách tiếp cận dùng các học thuyết phê bình văn học giúp sinh viên phát triển kỹ năng phân tích văn tự duy phản biện - Analyzing works by using critical literary theories to enhance students' analytical and critical thinking skills.
- 109 Lê Thị Hồng Huệ - Phan Gia Thịnh:** Các lỗi phổ biến khi sử dụng thì hiện tại đơn và thì hiện tại tiếp diễn của sinh viên năm nhất chuyên ngành Tiếng Anh tại Trường Đại học Phan Thiết - Common errors in using the simple present and present continuous tenses of first year english majored students at university of phan thiet.
- 114 Phạm Thanh Tâm:** Các yếu tố ảnh hưởng đến kỹ năng giảng dạy của sinh viên Sư phạm Tiếng Trung tại Việt Nam - The factors affecting the teaching skills of chinese language education students in vietnam.
- 120 Hoàng Đình Phương:** Một vài giải pháp nhằm nâng cao phẩm chất và năng lực hát dân ca việt nam cho sinh viên ngành Sư phạm Âm nhạc nhằm đáp ứng mục tiêu giáo dục phổ thông đổi mới - Some solutions to improve the quality and capacity of vietnamese folk singing for students in music education to meet the goal of innovative general education.
- 126 Huỳnh Ngọc Ngân - Trần Vĩ Minh Hương:** Ảnh hưởng của các cấp độ ngôn ngữ đến kỹ năng giao tiếp của sinh viên ngành Ngôn ngữ Pháp Trường Đại học Cần Thơ - The influence of language registers on the communication skills of french language students at can tho university.
- 133 Đào Chánh Thức - Hồ Văn Tú:** Hiệu quả của 15 tuần ứng dụng bài tập phát triển thể lực chung cho sinh viên Trường Đại học An Giang: Một nghiên cứu thực nghiệm có đối chứng ngẫu nhiên - Effectiveness of a 15-Week General Physical Fitness Training Program for Students at An Giang University: A Randomized Controlled Experimental Study.
- 139 Lưu Thị Thảo:** Ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong biên soạn giáo trình, tài liệu ở các trường đại học trong bối cảnh cách mạng Công nghiệp 4.0 - Applying artificial intelligence in compiling textbooks and documents at universities in the context of the 4.0 industrial revolution.
- 144 Vũ Minh Thủy:** Phát triển tài liệu và vai trò của giáo viên trong bộ môn Tiếng Anh chuyên ngành - Material development and the roles of english lecturer in the field of english for specific purposes.
- 149 Bùi Thanh Loan:** Ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong biên soạn bài giảng của giảng viên ở các trường đại học trong bối cảnh cách mạng Công nghiệp 4.0 - Application of artificial intelligence in compiling lectures of lecturers at universities in the context of industrial revolution 4.0.
- 154 Nguyễn Thành Nguyên - Kim Xuân Mai - Nguyễn Võ Anh:** Vai trò của văn hóa học đường trong việc phát triển nhân cách sinh viên khoa Giáo dục quốc phòng, Trường Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh - The role of school culture in character development of students in the department of national defense education at ho chi minh city university of education.
- 159 Lê Thu Hương - Nguyễn Thị Thanh Hương - Nguyễn Tuấn Anh - Nguyễn Thị Thanh Bình - Trần Thị Thúy:** Chuyển đổi số tại các trường đại học ở Việt Nam: Nội dung, quy trình và những thách thức - Digital transformation at Vietnam universities: content, process and challenges.
- 164 Thạch Quốc Đạt - Lê Chí Hoài - Phùng Chí Hiền - Nguyễn Văn Quyền - Nguyễn Linh Phong:** Học liệu điện tử: công cụ nâng cao chất lượng dạy học môn giáo dục quốc phòng và an ninh theo Chương trình giáo dục phổ thông năm 2018 - digital learning materials: a tool to enhance teaching quality in national defense and security education according to the 2018 general education curriculum.

- 170 Mai Thị Công Minh:** Đổi mới quản lý tổ chức hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp cho học sinh ở các trường trung học phổ thông trên địa bàn tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu theo Chương trình Giáo dục phổ thông năm 2018 - Innovation in management of organizing experience and career guidance activities for students in high schools in ba ria-vung tau province according to the 2018 general education program.
- 175 Hàng Quang Thái:** Tiêu chuẩn phân loại chỉ số thể lực sinh viên Trường Đại học An Giang: Cơ sở thống kê và ứng dụng thực tiễn - Classification standards for the physical fitness indicators of students at an giang university: statistical foundations and practical applications.
- 180 Nguyễn Xuân Quỳnh:** Kết hợp tìm hiểu văn hoá trong giảng dạy Tiếng Nhật (trường hợp chuyên ngành Nhật Bản học tại Trường Đại học Ngoại ngữ - Tin học Thành phố Hồ Chí Minh - Combination of cultural understanding in teaching japanese (case of japanese studies programs at ho chi minh city university of foreign languages and information technology).
- 185 Lâm Tấn Ngoan:** Xác định thẩm quyền của tòa án theo cấp đối với vụ án dân sự thực tiễn tại thành phố Cần Thơ - Determining the jurisdiction of courts by level for practical civil cases in can tho city.
- 190 Đỗ Thị Ánh Hồng:** Nghiên cứu so sánh các biện pháp giám sát, giáo dục đối với người chưa thành niên phạm tội trong Luật Hình sự Đức, Nhật Bản và Việt Nam - Supervisory and educational measures applied to juvenile offenders in german, japanese and vietnamese criminal laws: a comparative perspective.
- 195 Dương Phan Thủy Dung:** Tội lạm dụng tín nhiệm chiếm đoạt tài sản theo quy định của pháp luật hình sự Việt Nam - Crime of abuse of trust to appropriate property according to the provisions of vietnamese criminal law.
- 201 Nguyễn Thị Thúy Loan - Huỳnh Bích Trân:** Dữ liệu điện tử trong Tố tụng hình sự và một số kiến nghị - Electronic data in criminal proceedings and some recommendations.
- 206 Nguyễn Hoài Nam:** Hoàn thiện quy định về biện pháp ngăn chặn, biện pháp cưỡng chế trong Bộ luật Tố tụng Hình sự năm 2015 đáp ứng yêu cầu bảo đảm an ninh, trật tự trong tình hình mới - Improving Regulations on Preventive and Coercive Measures in the 2015 Criminal Procedure Code to Meet Security and Order Requirements in the Vietnamese New Context.
- 212 Lâm Bá Khánh Toàn - Võ Hoàng Yến - Ngô Thị Phương Thảo - Đặng Trường Trung Tín:** Một số bất cập trong quy định pháp luật về xử lý kỷ luật viên chức - Some inadequacies in apply regulations of officer discipline.
- 217 Lê Vũ Huy:** Hành vi khách quan của các tội xâm phạm tình dục tại Chương XIV, Bộ luật Hình sự 2015 - The objective elements of sexual offenses under chapter xiv of the 2015 penal code.
- 223 Lâm Tấn Ngoan:** Xác định thẩm quyền của tòa án theo lãnh thổ đối với vụ án dân sự thực tiễn tại thành phố Cần Thơ - Determination of the jurisdiction of the court by territory for practical civil cases in can tho city.
- 228 La Thùy Diễm:** Cần hoàn thiện quy định về tình tiết xúi giục người dưới 18 tuổi phạm tội trong pháp luật hình sự Việt Nam - Need to complete regulations on institutions to persons under 18 years old to commit crimes in vietnam's criminal law.
- 234 Nguyễn Thị Hồng Thúy - Đào Mai Phương Anh - Mai Đức Nguyên - Phạm Gia Bảo:** Bảo đảm quyền tự do báo chí trong thời đại số, kinh nghiệm của một số quốc gia trên thế giới và gợi mở cho Việt Nam - Ensuring freedom of the press in the digital age: experiences from some countries around the world and implications for vietnam.
- 240 Trần Thị Hồng Minh:** Bàn về hoạt động giám sát ban điều hành trong công ty cổ phần ở Việt Nam theo quy định của Luật Doanh nghiệp năm 2020 - Discussion on the supervisory activities of the Board of Directors in a Joint-Stock Company in Vietnam According to the 2020 Corporate Law.
- 245 Tạ Quang Ngọc - Phạm Mạnh Cường - Bùi Gia Bách - Đoàn Thanh Hà:** Pháp luật về phòng, chống tác hại của thuốc lá điện tử, thuốc lá nung nóng tại Việt Nam hiện nay - Law on prevention and control of the harmful effects of electronic cigarettes and heated tobacco in vietnam today.
- 251 Nguyễn Thị Mỹ Linh:** Quyền đơn phương chấm dứt hợp đồng lao động của người lao động - Employee's right to unilateral termination of labor contract.
- 257 Nguyễn Thái Trung - Huỳnh Quang Huy:** Đánh giá hình thức pháp lý của doanh nghiệp xã hội ở Việt Nam và kiến nghị hoàn thiện - Assessment of the legal form of social enterprises in vietnam and recommendations for improvement.
- 262 Nguyễn Nam Trung - Nguyễn Ngọc Nam Phương - Huỳnh Hoàng Nhật An - Võ Hồng Thảo Nguyên - Nguyễn Thanh Phong:** Phòng ngừa tội phạm sử dụng trí tuệ nhân tạo (AI) nhằm lừa đảo chiếm đoạt tài sản trên không gian mạng: kinh nghiệm quốc tế và đề xuất hoàn thiện pháp luật Việt Nam - Preventing ai-driven financial fraud in cyberspace: international experiences and legal reforms in vietnam.
- 267 Nguyễn Thị Khuyên:** Nâng cao hiệu quả tuyên truyền pháp luật các tội phạm về bạo lực gia đình - Improving the effectiveness of propaganda of laws on domestic violence crimes.
- 273 Huỳnh Quang Huy - Nguyễn Thái Trung:** Hoàn thiện các quy định pháp luật về xúc tiến du lịch bảo đảm cạnh tranh lành mạnh và bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng - Improving legal regulations on tourism promotion ensure fair competition and protection of consumer rights.
- 278 Tài Lê Nhà Mi:** Thực trạng ban hành văn bản quản lý nhà nước về phát triển kinh tế biển của các tỉnh Đồng bằng sông Cửu Long - Current situation of issuing state management documents on marine economic development in the mekong delta provinces.
- 284 Nguyễn Thị Mỹ Hạnh:** Bàn về phát triển bền vững và kinh tế xanh ở Việt Nam - Discussing sustainable development and green economy in vietnam.
- 289 Trần Thị Giang - Dương Thị Hải Yến:** Tăng cường hiệu quả bảo vệ quyền lợi khách hàng trong giao dịch thương mại điện tử ở việt nam hiện nay - Strengthening the effectiveness of protecting customer rights in e-commerce transactions in Vietnam in the present stage.
- 295 Trần Thư Hà - Nguyễn Hồng Ngọc - Võ Nguyễn Thanh Trúc:** Ảnh hưởng phong cách giáo dục của cha mẹ đến rối loạn thách thức chống đối của trẻ 6-7 tuổi - influence of parental educational style on oppositional defiance disorder in 6 - 7 years old children.
- 301 Nguyễn Duy Hiệp:** Một số biểu hiện học sinh trung học phổ thông gặp phải khi bị bạo lực học đường tại Hà Nội - Some symptoms high school students encounter when exposed to school violence.
- 306 Nguyễn Diệu Anh:** Đo lường hiệu quả đào tạo E-learning theo Mô hình Kirk Patrick tại Tập đoàn Công nghệ CMC - Measuring e-learning training effectiveness according to the Kirkpatrick model at CMC technology corporation.
- 311 Nguyễn Lê Phương Anh:** Kinh nghiệm quốc tế về phát triển du lịch bền vững và bài học cho Việt Nam trong phát triển du lịch bền vững - International experience on sustainable tourism development and lessons for vietnam.
- 316 Nguyễn Văn Nguyễn:** Chiến lược cạnh tranh bền vững trong nền kinh tế số: thách thức và cơ hội - Sustainable competitive strategies in the digital economy: challenges and opportunities.
- 323 Phan Thị Quỳnh:** Vai trò của con người trong hoạt động sản xuất vật chất trong tác phẩm "Hệ tư tưởng Đức" - The Role of Humans in Material Production in The German Ideology.
- 328 Đỗ Thị Hồng Vân - Vũ Thế Công:** Công tác xây dựng phong trào toàn dân bảo vệ an ninh tổ quốc trong tình hình mới - building the mass people's movement to protect national security in the new situation.
- 333 Thái Quang Hoàng - Ngô Đức Hải:** Thiết kế, chế tạo Robot Arduino có cánh tay gấp, ứng dụng tổ chức Cuộc thi Robocon trong trường phổ thông - Design and development of an arduino robot with a robotic arm for organizing robocon competitions in high schools.
- 339 Nhữ Văn Kiên - Đức Minh Hoàng - Phạm Minh Quân - Nguyễn Anh Tiến - Trần Thành Công - Nguyễn Văn Nhân:** Nghiên cứu ứng dụng một số thuật toán học sâu cho bài toán phát hiện giả mạo khuôn mặt - Research on the application of deep learning algorithms to face spoofing detection.
- 344 Nguyễn Văn Quyết - Nguyễn Thị Thanh Hòa:** Thiết kế, chế tạo công tơ điện ứng dụng công nghệ IoT - Design and manufacture of electric meters using IoT technology.
- 349 Dương Hải Toàn:** Giải pháp tiềm năng thay thế kháng sinh trong các mô hình nuôi tôm hiện nay - Potential alternatives to antibiotics in current shrimp farming models.
- 354 Lê Thúy An - Lê Thúy Anh:** Tri thức tộc người trong ứng xử với thực vật của người Khmer ở Tây Nam bộ - các giá trị giúp bảo tồn thiên nhiên - Ethnic knowledge in the khmer's interrelationship with plants in the southwest of vietnam - the values for nature conservation.
- 360 Võ Ngọc Hiến - Phạm Đức Thuận:** Quá trình thiết lập bộ máy cai trị của Thực dân Pháp ở miền Tây Nam kỳ (1867-1900) - The process of establishing the french colonial administration in the provinces of the western region of cochinchina (vietnam) (1867-1900).
- 365 Nguyễn Minh Phước:** Sự phát triển của Dàn nhạc Lakhône Bassăk trong sân khấu Dù Kê tại Trà Vinh ngày nay - The development of the lakhône bassăk orchestra in the du ke stage at tra vinh today.
- 372 Võ Thị Búp:** Phát triển du lịch làng nghề dệt thổ cẩm mỹ nghệ của người Chăm tỉnh Ninh Thuận - Developing tourism for the traditional

XÁC ĐỊNH THẨM QUYỀN CỦA TÒA ÁN THEO CẤP ĐỐI VỚI VỤ ÁN DÂN SỰ THỰC TIỄN TẠI THÀNH PHỐ CẦN THƠ

LÂM TẤN NGOAN
Công ty Luật TNHH Mẫn Huy

Nhận bài ngày 02/02/2025. Sửa chữa xong 05/02/2025. Duyệt đăng 07/02/2025.

Abstract

The jurisdiction of courts at different levels in civil cases is one of the important issues to ensure access to justice and effective dispute resolution. In Can Tho City, the practice of applying regulations on the jurisdiction of the Court still faces many difficulties and inadequacies. Therefore, this article will analyze the current legal regulations, the current situation of application in Can Tho and propose some solutions to improve the legal system.

Keywords: Jurisdiction, by level, civil case, Can Tho City.

1. Đặt vấn đề

Tranh chấp dân sự là một vấn đề phổ biến trong cuộc sống hiện đại, các tranh chấp này có thể liên quan đến tài sản, hợp đồng, quyền lợi và nhiều vấn đề khác. Một trong những nguyên nhân chính là sự phát triển của kinh tế và xã hội, khi mà các giao dịch kinh tế và các quan hệ xã hội trở nên phức tạp hơn. Trong quá trình con người trao đổi lợi ích với nhau, việc xảy ra tranh chấp, mâu thuẫn là một yếu tố khách quan mang tính quy luật. Trên thực tế, cụm từ dân sự thường không đi một mình, nó thường được nhắc đến bằng cụm luật dân sự, Bộ luật Dân sự, hay tranh chấp dân sự. Những tranh chấp dân sự sẽ trở thành vụ án dân sự, nếu có yêu cầu giải quyết theo quy định của pháp luật tố tụng. Nhưng không phải tất cả các vụ án dân sự đều là các tranh chấp dân sự. Có những vụ án dân sự là tranh chấp về kinh doanh, thương mại, tranh chấp về lao động. Các tranh chấp dân sự trong Bộ luật tố tụng dân sự được sử dụng theo nghĩa hẹp nhất của từ này, tức là chỉ bao gồm những tranh chấp, mâu thuẫn về quyền và nghĩa vụ phát sinh từ quan hệ do pháp luật dân sự điều chỉnh. Đây là các tranh chấp được quy định tại Điều 2 Bộ luật tố tụng dân sự. Theo từ điển Tiếng Việt, tranh chấp là việc giành nhau một cách giằng co không rõ thuộc về bên nào¹. Tranh chấp cũng có nghĩa là đấu tranh giằng co khi có ý kiến bất đồng, thường là trong vấn đề quyền lợi giữa hai bên. Như vậy, tranh chấp về dân sự (hiểu theo nghĩa hẹp) là những bất đồng, xung đột lợi ích pháp lý giữa ít nhất hai bên trong lĩnh vực dân sự. Thẩm quyền của Tòa án các cấp trong tranh chấp dân sự là phạm vi các tranh chấp dân sự mà Tòa án ở từng cấp có quyền xem xét, thụ lý, giải quyết theo thủ tục tố tụng dân sự. Việc xác định đúng quy định về thẩm quyền giải quyết vụ án dân sự theo cấp của tòa án là cơ sở để đương sự thực hiện quyền khởi kiện yêu cầu tòa án giải quyết các tranh chấp dân sự theo thủ tục tố tụng dân sự. Bên cạnh đó, việc xác định thẩm quyền theo cấp một cách hợp lý, khoa học, tránh được sự chồng chéo trong việc thực hiện nhiệm vụ giữa giữa các tòa án với nhau.

2. Quy định pháp luật về thẩm quyền của tòa án nhân dân theo cấp

2.1. Thẩm quyền của tòa án nhân dân cấp huyện

Tòa án nhân dân cấp huyện là cơ quan Tòa án nhân dân cấp thấp nhất trong hệ thống tòa án, thực hiện chức năng xét xử theo nhiệm vụ, quyền hạn được pháp luật quy định. Về nguyên tắc, Tòa án nhân

1) Viện ngôn ngữ học (2010). *Từ điển tiếng việt*. NXB từ điển bách khoa.

dân cấp huyện có thẩm quyền giải quyết theo thủ tục sơ thẩm hầu hết các vụ việc dân sự thuộc thẩm quyền dân sự của tòa án, trừ những vụ việc thuộc thẩm quyền của tòa án nhân dân cấp tỉnh.

Theo quy định tại Điều 35 BLTTDS 2015, Tòa án nhân dân cấp huyện có thẩm quyền giải quyết theo thủ tục sơ thẩm những tranh chấp, vụ việc dân sự không có yếu tố nước ngoài sau:

- Tranh chấp về dân sự, hôn nhân và gia đình quy định tại Điều 26 và Điều 28 BLTTDS 2015, trừ những tranh chấp về bồi thường thiệt hại do áp dụng biện pháp ngăn chặn hành chính không đúng theo quy định của pháp luật về cạnh tranh hoặc trường hợp yêu cầu bồi thường thiệt hại được giải quyết trong vụ án hành chính.

Ngoài ra Tòa án cấp huyện còn có thẩm quyền giải quyết theo thủ tục sơ thẩm các tranh chấp sau:

+ Về quyền và nghĩa vụ của vợ chồng, cha mẹ và con

+ Về nhận cha, mẹ, con nuôi và giám hộ giữa công dân Việt Nam cư trú ở khu vực biên giới với công dân của nước láng giềng cùng cư trú ở khu vực biên giới với Việt Nam.

Những yêu cầu sau thuộc thẩm quyền giải quyết của Tòa án nhân dân cấp huyện:

+ Yêu cầu về dân sự được quy định tại các khoản 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9 và 10 Điều 27 BLTTDS 2015.

+ Yêu cầu về hôn nhân và gia đình được quy định tại các khoản 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10 và 11 Điều 29 BLTTDS 2015.

Việc xây dựng các quy định về thẩm quyền của Tòa án các cấp phải phù hợp với quy định về tổ chức hệ thống Tòa án. Theo Luật tổ chức Tòa án nhân dân 2014 thì hệ thống Tòa án Việt Nam được tổ chức theo 4 cấp là Tòa án nhân dân cấp huyện tỉnh, cấp cáo và tối cao. Trong đó, thẩm quyền sơ thẩm thuộc về Tòa án nhân dân cấp huyện và Tòa án nhân dân cấp tỉnh; thẩm quyền phúc thẩm thuộc về Tòa án nhân dân cấp tỉnh và Tòa án nhân dân cấp cao; Thẩm quyền giám đốc thẩm tái thẩm thuộc về Tòa án nhân dân cấp cao và Tòa án nhân dân tối cao.

Xét về nguyên tắc thì các tranh chấp, yêu cầu có đương sự hoặc tài sản ở nước ngoài hoặc cần phải ủy thác tư pháp cho cơ quan đại diện của Việt Nam ở nước ngoài, cho Tòa án, cơ quan có thẩm quyền của nước ngoài sẽ thuộc thẩm quyền sơ thẩm của Tòa án cấp tỉnh. Tuy nhiên, việc nghiên cứu cho thấy vẫn tồn tại về thẩm quyền sơ thẩm đối với các tranh chấp, yêu cầu về hôn nhân, gia đình giữa công dân Việt Nam cư trú ở khu vực biên giới Việt Nam. Do vậy, theo quy định tại khoản 4 Điều 35 BLTTDS 2015 thì Tòa án nhân dân cấp huyện nơi cư trú của công dân Việt Nam hủy việc kết hôn trái pháp luật, giải quyết việc ly hôn, các tranh chấp về quyền và nghĩa vụ của vợ chồng, cha mẹ và con, về nhận cha, mẹ, con, nuôi con nuôi và giám hộ giữa công dân Việt Nam cư trú ở khu vực biên giới với công dân của nước láng giềng cùng cư trú ở khu vực biên giới với Việt Nam.

Điều 35 BLTTDS 2015 vẫn kế thừa các quy định tại Điều 33 BLTTDS 2004, sửa đổi năm 2011 về thẩm quyền sơ thẩm dân sự của Tòa án cấp huyện. Điều luật đã mở rộng thẩm quyền sơ thẩm dân sự của Tòa án cấp huyện đối với các tranh chấp liên đến lao động tại khoản 3 điều 32, tranh chấp về bồi thường thiệt hại do đình công hợp pháp khoản 4 Điều 32, ngoại trừ tranh chấp lao động tập thể khoản 2 Điều 32 bị bãi bỏ theo điểm b khoản 2 Điều 219 Bộ luật lao động năm 2019.

2.2. Thẩm quyền của Tòa án nhân dân cấp tỉnh

Dựa vào tính chất phức tạp của một số loại vụ việc đòi hỏi kinh nghiệm chuyên môn, nghiệp vụ của đội ngũ cán bộ Tòa án hoặc theo yêu cầu về sự vô tư, khách quan trong tố tụng, ủy thác tư pháp, Điều 37 BLTTDS 2015 đã quy định theo hướng Tòa án cấp huyện không có thẩm quyền sơ thẩm đối với một số vụ việc nhất định mà thẩm quyền này sẽ thuộc về Tòa án nhân dân cấp tỉnh. Những vụ việc có tính chất phức tạp đòi hỏi kinh nghiệm chuyên môn, nghiệp vụ của đội ngũ cán bộ Tòa án thuộc thẩm quyền sơ thẩm của Tòa án cấp tỉnh bao gồm:

Tranh chấp về dân sự định tại Điều 26 BLTTDS 2015, trừ những tranh chấp thuộc thẩm quyền giải quyết của Tòa án nhân dân cấp huyện quy định tại khoản 1 và khoản 4 Điều 35 BLTTDS 2015 và các tranh chấp khác thuộc thẩm quyền của Tòa án.

Ngoài ra Tòa án nhân dân cấp tỉnh có thẩm quyền giải quyết theo thủ tục sơ thẩm những vụ việc dân sự thuộc thẩm quyền giải quyết của Tòa án nhân dân cấp huyện quy định tại Điều 35 BLTTDS 2015 mà Tòa án nhân dân cấp tỉnh tự mình lấy lên để giải quyết khi xét thấy cần thiết hoặc theo đề nghị của Tòa án nhân dân cấp huyện.

3. Thực tiễn áp dụng tại Thành phố Cần Thơ và giải pháp hoàn thiện

3.1. Thực tiễn

Trong những năm qua, TAND các cấp trên địa bàn Thành phố Cần Thơ đã thực hiện đúng quy định của BLTTDS 2015 về việc xác định thẩm quyền của Tòa án các cấp trong việc giải quyết các vụ án dân sự. Cụ thể: Từ năm 2021 đến nay, Tòa án nhân dân hai cấp trên địa bàn Thành phố Cần Thơ đã thụ lý và giải quyết được tại Tòa án nhân dân cấp huyện 9.628 vụ án dân sự theo thủ tục sơ thẩm, Tòa án nhân dân cấp tỉnh 3.369 vụ án dân sự theo thủ tục sơ thẩm và phúc thẩm². Trong công tác xét xử, TAND hai cấp địa bàn Thành phố Cần Thơ luôn xác định công tác xét xử, giải quyết các loại án và nâng cao chất lượng xét xử là nhiệm vụ trọng tâm, tạo niềm tin của nhân dân vào cơ quan xét xử nói riêng, hệ thống chính trị nói chung, được báo cáo kết quả đạt được và chưa đạt được, đồng thời tiếp thu ý kiến chỉ đạo tại hội nghị của đồng chí Nguyễn Hòa Bình, chánh án TANDTC vào chiều ngày 06/8/2023 tại trụ sở TAND Thành phố Cần Thơ. Việc xác định thẩm quyền của TAND các cấp trên địa bàn Thành phố Cần Thơ được thực hiện theo quy định tại Điều 35, 37 BLTTDS 2015. Cụ thể một số vụ án tiêu biểu như sau:

3.1.1. Thẩm quyền giải quyết sơ thẩm của Tòa án nhân dân quận, huyện:

Nội dung vụ án dân sự thứ nhất: Trước đây, do có quan hệ quen biết với bà H.T.M, ông L.V.G trong thời gian dài, bà M nhiều lần tìm đến nhà bà để nhờ bà mượn tiền dùm bên ngoài. Do tin tưởng nên bà nhiều lần vay tiền dùm bà M. Đến năm 2020 tổng số tiền mà bà M còn nợ bà cụ thể: Nợ vay 55.000.000 đồng (có lập biên nhận nợ ngày 10/10/2018) và nợ vay 253.000.000 đồng (có lập biên nhận nợ ngày 15/11/2020). Tại trụ sở công an phường Hưng Lợi, bà và bà M tính lại số tiền gốc và lãi phát sinh, bà M tự viết giấy biên nhận trả nợ. Trong biên nhận nợ ngày 15/11/2020 bà M đã trả cho bà được ba lần với số tiền 55.000.000 đồng. Từ đó đến nay bà M không chịu trả số tiền còn lại nên bà khởi kiện yêu cầu buộc bị đơn bà M, ông G trả lại số tiền còn nợ là 253.000.000 đồng, không yêu cầu lãi suất.

Nhận định của Tòa án về thẩm quyền giải quyết: Nguyên đơn cho bị đơn vay số tiền 253.000.000 đồng nhưng đến nay bị đơn vẫn không thực hiện việc trả nợ. Do bị đơn không trả tiền vay cho nguyên đơn theo đúng thỏa thuận nên nguyên đơn khởi kiện yêu cầu bị đơn trả số nợ gốc và bị đơn có địa chỉ tại phường Hưng Lợi, quận Ninh Kiều tranh chấp này được xác định là “Tranh chấp hợp đồng vay tài sản” thuộc thẩm quyền giải quyết của Tòa án nhân dân quận Ninh Kiều theo khoản 3 điều 26 và khoản 1 Điều 35 Bộ luật tố tụng dân sự³.

3.1.2. Thẩm quyền giải quyết sơ thẩm của Tòa án nhân dân thành phố Cần Thơ

Nội dung vụ án dân sự thứ hai: Vào ngày 24/02/2012, nguyên đơn bà Lư Thoại P có cho bị đơn ông Loh Steve G (sinh sống tại Hoa Kỳ) vay số tiền là 6.700.000.000 đồng (sáu tỷ bảy trăm triệu đồng). Hai bên làm “biên nhận nợ” thống nhất thời hạn trả nợ là ngày 24/02/2015. Tuy nhiên, đến hạn trả nợ, bị đơn không trả lại số tiền trên cho nguyên đơn và sang Mỹ sinh sống. Nay, nguyên đơn yêu cầu bị đơn trả lại số tiền đã mượn trên.

Nhận định của Tòa án về thẩm quyền giải quyết: Bị đơn ông Loh Steve G là người có quốc tịch nước ngoài và đang sinh sống ở nước ngoài (Hoa Kỳ) nên thuộc thẩm quyền của Tòa án nhân dân cấp tỉnh – Tòa án nhân dân thành phố Cần Thơ - theo quy định tại khoản 3 Điều 35, điểm a khoản 1 Điều 37 của Bộ luật tố tụng dân sự⁴.

Từ các vụ án dân sự thuộc thẩm quyền giải quyết sơ thẩm của Tòa án nhân dân thành phố Cần Thơ

2) Báo cáo tổng kết năm 2021, 2022, 2023 của Tòa án nhân dân Thành phố Cần Thơ.

3) Bản án số 180/2023/DS-ST ngày 16 tháng 8 năm 2023 của Tòa án nhân dân quận Ninh Kiều, Thành phố Cần Thơ về việc: “Tranh chấp hợp đồng vay tài sản”.

4) Bản án số 01/2022/DS-ST ngày 05 tháng 01 năm 2022 của Tòa án nhân dân Thành phố Cần Thơ về việc: “Tranh chấp hợp đồng vay tài sản”.

nhận định chung theo BLTTDS 2015, lẽ ra phải nêu rõ hơn theo các chứng cứ chứng minh thời điểm thụ lý vụ án đương sự đang cư trú nơi đâu để xác định thẩm quyền giải quyết. Theo khoản 3 Điều 35 BLTTDS 2015: “Những tranh chấp, yêu cầu quy định tại khoản 1 và khoản 2 Điều này mà đương sự hoặc tài sản ở nước ngoài...”. Như vậy để xác định thẩm quyền thành phố Cần Thơ cần phải xác minh tại Cơ quan xuất nhập cảnh để trả lời thời điểm nhập cảnh, xuất cảnh của đương sự so với thời điểm thụ lý vụ án, nếu thời điểm thụ lý vụ án mà đương sự có mặt tại Việt Nam là thẩm quyền Tòa án cấp huyện, ngược lại nếu thời điểm thụ lý vụ án đương sự đang ở nước ngoài là thẩm quyền Tòa án cấp tỉnh.

3.2. Giải pháp hoàn thiện và áp dụng quy định pháp luật

3.2.1. Giải pháp hoàn thiện quy định pháp luật

Khoản 3 Điều 26 BLTTDS năm 2015 quy định, tranh chấp về giao dịch dân sự, hợp đồng dân sự thuộc thẩm quyền theo loại việc về dân sự của TAND. Quy định này dẫn đến cách hiểu là tranh chấp về giao dịch dân sự và tranh chấp về hợp đồng dân sự là hai loại việc khác nhau. Trong khi đó, Điều 116 BLDS năm 2015 quy định, giao dịch dân sự là hợp đồng hoặc hành vi pháp lý đơn phương làm phát sinh, thay đổi hoặc chấm dứt quyền, nghĩa vụ dân sự. Như vậy, có thể thấy có sự không thống nhất giữa BLTTDS năm 2015 và BLDS năm 2015 về vấn đề này. Tuy nhiên, theo quy định của BLDS năm 2015 thì giao dịch dân sự đã bao hàm tranh chấp về hợp đồng dân sự, do đó cần khoản 3 Điều 26 BLTTDS năm 2015 cho phù hợp với quy định của BLDS năm 2015, theo hướng: “Tranh chấp về giao dịch dân sự” thuộc thẩm quyền dân sự theo loại việc của tòa án.

Để áp dụng thống nhất quy định của pháp luật về các tranh chấp liên quan đến đất đai, theo tác giả, TATC cần có hướng dẫn cụ thể về tranh chấp đất đai và tranh chấp liên quan đến đất đai. Mặc dù, khái niệm tranh chấp đất đai theo khoản 9 Điều 26 BLTTDS năm 2015 đã được Nghị quyết số 03/NQ-HĐPTATC giải thích là tranh chấp ai là người có quyền sử dụng đất. Tuy nhiên, về nguyên tắc đến nay Nghị quyết này đã hết hiệu lực áp dụng. Do đó, theo tác giả, TANDTC cần ban hành hướng dẫn trong đó giải thích rõ tranh chấp đất đai là tranh chấp ai là người có quyền sử dụng đất, ranh giới đất, lối đi chung. Còn tranh chấp liên quan đến đất đai là tranh chấp chia tài sản chung của vợ, chồng là quyền sử dụng đất, chia thừa kế quyền sử dụng đất, tranh chấp về các hợp đồng liên quan đến quyền sử dụng đất.

Đối với tranh chấp thừa kế quyền sử dụng đất, trước kia Điều 8 Nghị quyết số 03/NQ-HĐPTATC ngày 3/12/2012 để giải quyết. Theo đó, “trong vụ án về hôn nhân và gia đình, thừa kế tài sản... mà có tranh chấp về bất động sản thì thẩm quyền giải quyết của Tòa án được xác định theo quy định tại điểm a, b khoản 1 Điều 35 của BLTTDS năm 2011”. Như vậy, theo hướng dẫn này thì tòa án có thẩm quyền giải quyết là tòa án nơi cư trú của bị đơn, nếu các đương sự không có thỏa thuận là tòa án nơi cư trú của nguyên đơn có thẩm quyền giải quyết. Có thể thấy, hướng dẫn này là hướng dẫn điểm c khoản 1 Điều 35 BLTTDS năm 2011. Khi đó, điểm c khoản 1 Điều 35 BLTTDS năm 2011 quy định tranh chấp về bất động sản thì do tòa án nơi có bất động sản có thẩm quyền giải quyết. Mà tranh chấp về thừa kế tài sản không phải là tranh chấp về bất động sản nên hướng dẫn này là hợp lý. Tuy nhiên, hiện nay, quy định tại điểm c khoản 1 Điều 35 BLTTDS năm 2011 được sửa đổi bằng quy định tại điểm c khoản 1 Điều 39 BLTTDS năm 2019. Điểm c khoản 1 Điều 39 BLTTDS năm 2015 quy định, đối tượng tranh chấp là bất động sản thì do tòa án nơi có bất động sản giải quyết. Do đó, hướng dẫn tại Điều 8 Nghị quyết số 03/NQ-HĐPTATC ngày 3/12/2012 không còn phù hợp với quy định tại điểm c khoản 1 Điều 39 BLTTDS năm 2015 hiện nay nữa. Song trong thực tiễn, do chưa có văn bản hay thông báo nào hủy bỏ hướng dẫn trên của TANDTC nên vẫn có quan điểm áp dụng theo hướng dẫn trên. Do đó, để đảm bảo việc áp dụng thống nhất pháp luật, theo tác giả hoặc TANDTC có văn bản hướng dẫn rõ Điều 8 Nghị quyết số 03/NQ-HĐPTATC ngày 3/12/2012 hết hiệu lực thì hành hoặc có hướng dẫn rõ tranh chấp thừa kế bất động sản thì do tòa án nơi có bất động sản có thẩm quyền giải quyết.

3.2.2. Giải pháp đảm bảo áp dụng quy định pháp luật

a. Nâng cao trình độ chuyên môn, bồi dưỡng nghiệp vụ, đào tạo bài bản cho cán bộ Tòa án. Những vụ án dân sự được tác giả nêu ra dẫn chứng, cho thấy hạn chế, vướng mắc trong việc xác định thẩm

quyền dân sự theo loại việc cũng như thẩm quyền theo cấp và thẩm quyền theo lãnh thổ đối với các tranh chấp dân sự có nguyên nhân xuất phát từ quan điểm mỗi thẩm phán khác nhau. Việc xem xét, đánh giá bản chất của tranh chấp cũng như hiểu chưa chính xác theo tinh thần pháp luật quy định.

Do đó, để bảo đảm việc xác định đúng thẩm quyền giải quyết tranh chấp dân sự của các tòa án ở thành phố Cần Thơ cần chú trọng thực hiện tốt công tác đào tạo, bồi dưỡng cho đội ngũ Thẩm phán, Thẩm tra viên, Thư ký và chức danh khác theo học nâng cao trình độ nghiệp vụ chuyên môn, thường xuyên tổ chức tập huấn, trao đổi về chuyên môn, kỹ năng nghiệp vụ, nghiên cứu các quy định của pháp luật về thẩm quyền giải quyết vụ án dân sự.

b. Tăng cường công tác bồi dưỡng tập huấn nghiệp vụ về thẩm quyền dân sự về giải quyết tranh chấp dân sự thông qua công tác rút kinh nghiệm trao đổi từng loại án dân sự cụ thể. Hiện nay, hàng năm TANDTC có tổ chức một số lớp tập huấn, bồi dưỡng về một số chuyên đề cụ thể nghiệp vụ cho các Thẩm phán, Thẩm tra viên, Thư ký tòa án. Tuy nhiên, nội dung của các chuyên đề tập huấn này thường chuyên về lĩnh vực dân sự, hôn nhân và gia đình hoặc từng lĩnh vực tố tụng nên thường rất rộng, Những chuyên đề chuyên sâu về thẩm quyền, giải quyết tranh chấp đất đai, thừa kế, hợp đồng... gần như rất ít. Trong khi đó, theo báo cáo tổng kết công tác ngành tòa án thành phố Cần Thơ hàng năm cho thấy, số lượng các tranh chấp dân sự có xu hướng ngày càng gia tăng với tính chất ngày càng phức tạp, một số loại tranh chấp mới phát sinh.

c. Thực hiện tốt công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật cho người dân. Thành phố Cần Thơ là trung tâm Đồng bằng sông Cửu Long, phát triển về công nghiệp lẫn nông nghiệp nên có nhiều tranh chấp dân sự xảy ra do người dân thiếu hiểu biết về pháp luật, việc khởi kiện không đúng đối tượng, yêu cầu không rõ ràng, khởi kiện không đúng tòa án có thẩm quyền giải quyết tranh chấp. Do đương sự thiếu hiểu biết pháp luật liên quan đến thẩm quyền giải quyết tranh chấp dân sự, sự hỗ trợ chưa hiệu quả của trợ giúp viên pháp lý hoặc không có luật sư tham gia tố tụng dẫn đến việc đưa ra yêu cầu khởi kiện không đúng cũng là một trong các nguyên nhân dẫn đến tòa án thụ lý sai thẩm quyền. Cho nên, theo tác giả, cần có giải pháp làm tốt, hiệu quả hơn công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật về thẩm quyền giải quyết tranh chấp dân sự, tăng cường hiệu quả trợ giúp pháp lý của Trung tâm trợ giúp pháp lý thành phố Cần Thơ, phát huy tốt vai trò của luật sư trong việc tư vấn, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của đương sự đối với việc giải quyết các tranh chấp dân sự.

4. Kết luận

Xác định thẩm quyền của Tòa án theo cấp đối với vụ án dân sự là vấn đề có ý nghĩa quan trọng trong việc bảo đảm quyền tiếp cận công lý và giải quyết tranh chấp hiệu quả. Qua thực tiễn tại Thành phố Cần Thơ, có thể thấy rằng việc áp dụng pháp luật về thẩm quyền xét xử vẫn còn tồn tại nhiều bất cập, gây khó khăn trong quá trình giải quyết vụ án. Nhằm khắc phục những hạn chế này, cần tiếp tục hoàn thiện khung pháp lý theo hướng rõ ràng, minh bạch và phù hợp với thực tế xét xử. Đồng thời, sự phối hợp chặt chẽ giữa các cấp Tòa án cũng đóng vai trò quan trọng trong việc bảo đảm tính thống nhất và hiệu quả trong phân định thẩm quyền.

Tài liệu tham khảo

[1] Hiến pháp năm 2013.

[2] Bộ luật Dân sự năm 2015.

[3] Bộ luật Tố tụng dân sự năm 2015.

[4] Nghị quyết số 03/2012/NQ-HĐTP ngày 3/12/2012 của HĐTPATC về việc hướng dẫn thi hành một số quy định trong phần thứ nhất "Những quy định chung" của Bộ luật tố tụng dân sự sửa đổi, bổ sung theo luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Bộ luật tố tụng dân sự.

[5] Nghị quyết 03/2012/NQ-HĐTP ngày 03/12/2012 của HĐTPANDTC hướng dẫn thi hành một số quy định trong Phần thứ nhất "Những quy định chung" của BLTTDS đã được sửa đổi bổ sung theo Luật Sửa đổi, bổ sung một số điều của BLTTDS.